

20 LAT

razem

20 lat członkostwa Cypru, Czech, Estonii, Węgier,
Łotwy, Litwy, Malty, Polski, Słowacji i Słowenii
w UE

20 lat razem - 20 lat członkostwa Cypru, Czech, Estonii, Węgier, Łotwy, Litwy, Malty, Polski, Słowacji i Słowenii w UE

Komisja Europejska
Dyrekcja Generalna ds. Komunikacji Społecznej
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIA

PDF ISBN 978-92-68-14749-8 doi:10.2775/75478 NA-09-24-244-PL-N

Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za skutki wynikające z ponownego wykorzystania niniejszej publikacji.

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2024

© Unia Europejska, 2024

Zasady ponownego wykorzystywania dokumentów Komisji określono w decyzji Komisji 2011/833/UE z dnia 12 grudnia 2011 r. w sprawie ponownego wykorzystywania dokumentów Komisji (Dz.U. L 330 z 14.12.2011, s. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj>). Z wyjątkiem przypadków, w których stwierdzono inaczej, ponowne wykorzystywanie tego dokumentu jest dozwolone na podstawie licencji Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Oznacza to, że ponowne wykorzystywanie jest dozwolone pod warunkiem odpowiedniego poinformowania o autorze oraz o wszelkich zmianach wprowadzonych w dokumencie.

W przypadku wykorzystania lub kopiowania elementów, które nie są własnością Unii Europejskiej, konieczne może być uzyskanie zgody bezpośrednio od właściwych podmiotów prawa autorskiego.

AUTORZY ZDJĘĆ

Wszystkie ilustracje © Unia Europejska, o ile nie wskazano inaczej.

Treść

Większe możliwości dla mieszkańców i lepsza jakość życia	4
Wzrost gospodarczy, nowe miejsca pracy i dobrobyt	6
Zwiększenie konkurencyjności europejskiego przemysłu i kluczowych sektorów	8
Inwestycje w naszą Unię	10
Rozwój innowacji i badania naukowe	12
Solidarność	13
Silniejsza pozycja Europy na świecie	15

Przed dwudziestoma laty nasza europejska rodzina powiększyła się. 1 maja 2004 r. obywatele Cypru, Czech, Estonii, Węgier, Łotwy, Litwy, Malty, Polski, Słowacji i Słowenii stali się obywatelami UE. Z dnia na dzień Unia zyskała na sile pod względem politycznym, gospodarczym i kulturowym; jej terytorium rozciąga się teraz od Tallina po Lizbonę, od Valletty po Sztokholm, od Dublina po Nikozję. Przystąpienie Bułgarii, Rumunii i Chorwacji kilka lat później jeszcze bardziej wzmocniło naszą wspólnotę.

Tempo zmian w całej Unii Europejskiej w ciągu ostatnich dwudziestu lat jest niezwykle. 450 mln Europejczyków zaczęło korzystać ze swobody przemieszczania w obrębie znacznie większej Unii. Rozszerzono prawa i wolności obywateli. Demokracja i praworządność umocniły się, mimo że niekiedy wystawiano je na próbę. Obywatele i przedsiębiorstwa korzystają z nowych możliwości.

Wraz z rozszerzeniem w 2004 r. UE stała się jednym z największych jednolitych rynków na świecie. Mamy wzrost gospodarczy i dobrobyt. W ciągu 20 lat inwestycje i fundusze unijne pozwoliły zrealizować nowoczesne projekty infrastrukturalne w 27 państwach członkowskich i stworzyć połączenia na całym kontynencie. Rosnąca liczba innowacji, inwestycje publiczne i prywatne, swobodny przepływ towarów, usług, kapitału i osób, wyższe standardy i szersze możliwości przynoszą Europejczykom korzyści.

Nie zawsze było łatwo. Przystępujące państwa członkowskie musiały dostosować się do nowych przepisów we wszystkich sektorach. Z jednej strony zyskały one nowe możliwości i dostęp do większego rynku, z drugiej - musiały sprostać zwiększonej konkurencji. Również niektóre sektory w dotychczasowych państwach członkowskich musiały dostosować się do nowej sytuacji. Unia Europejska posiada jednak instrumenty, które zapewniają sprawiedliwe warunki i łagodzą zmiany w okresach przejściowych. Różnorodne fundusze i instrumenty wsparcia – w tym Fundusze Spójności – pozwoliły zapewnić, aby nikt nie został pominięty.

Rozszerzenie Unii to wspólny sukces. Dzięki niemu państwa członkowskie były w stanie skuteczniej stawiać czoła europejskim i globalnym wyzwaniom. Kryzys finansowy, pandemia COVID-19, agresja Rosji na Ukrainę, a w ostatnim czasie także konflikty na Bliskim Wschodzie, niejednokrotnie wystawiały jedność UE na próbę. Jednak nasza rozszerzona wspólnota zawsze była w stanie wypracować odpowiednią taktykę i sprostać wyzwaniom.

UE jest obecnie silniejsza dzięki państwom, które przystąpiły do niej dwie dekady temu. Członkostwo w Unii wzmocniło także pozycję każdego z tych państw.

Z badania Eurobarometru wynika, że średnio **79 proc. obywateli** mieszkających w państwach, które przystąpiły do Unii 20 lat temu, uważa, iż członkostwo w UE jest dla ich kraju korzystne.

Podobnie **70 proc. obywateli z 15 państw, które w tamtym czasie należały już do Unii, uważa, że członkostwo w UE przynosi korzyści** (w porównaniu z 53 proc. w 2004 r.).

Większe możliwości dla mieszkańców i lepsza jakość życia

Rozszerzenie otworzyło przed obywatelami ze wszystkich państw członkowskich nowe szanse na studiowanie i pracę w całej Unii Europejskiej. Od 2004 r. ponad 2,7 mln osób z 10 przystępujących krajów skorzystało z możliwości edukacyjnych za granicą. Jednocześnie, dzięki programowi Erasmus+, ponad 600 tys. młodych ludzi z pozostałych krajów UE mogło studiować na uniwersytetach w nowych państwach.

Spośród 10 krajów, które przystąpiły do UE w 2004 r., dziewięć w pełni należy do strefy Schengen; największego na świecie obszaru swobodnego podróżowania, co gwarantuje sprawne i bezpieczne przemieszczanie się. Trwają prace nad dalszą integracją Cypru ze strefą Schengen z uwzględnieniem szczególnej sytuacji tego kraju.

Jednocześnie poprawiła się skuteczność współpracy państw członkowskich w obszarze zwalczania przestępczości transgranicznej. Było to możliwe dzięki wypracowaniu wspólnych zasad, współpracy operacyjnej i wsparciu ze strony UE. Współpraca ta przyniosła efekty na przykład w walce z handlem narkotykami, praniem pieniędzy i przestępczością w internecie.

W ciągu ostatnich 20 lat Unia Europejska poczyniła również znaczne postępy

w zakresie m.in. praw socjalnych, ochrony środowiska, ochrony zdrowia, gospodarowania odpadami, praw konsumentów i bezpieczeństwa produktów. Przyczyniło się to do poprawy ogólnej jakości życia mieszkańców. Dziesięć państw, które przystąpiły do UE w 2004 r., nie tylko przyjęło te wyższe standardy, ale również uczestniczyło w ich kształtowaniu. Wzrósł poziom ochrony przyrody, powietrze w miastach jest czystsze, prywatność jest objęta ochroną w całej Unii.

Od 2004 r. w programie Erasmus+ wzięło udział ponad 2,7 mln młodych ludzi z 10 przystępujących wówczas państw członkowskich.

Od czasu przystąpienia do UE kraje te zwiększyły poziom recyklingu odpadów komunalnych. W latach 2004–2022 Słowacja, Litwa, Słowenia i Łotwa, poinformowały o wzroście wskaźnika recyklingu o ponad 40 punktów procentowych.

W ciągu 20 lat średnia **długość życia** w państwach przystępujących w 2004 r. wzrosła **z 75 lat do 79 lat**, co niemal całkowicie zniwelowało różnicę w stosunku do **średniej dla UE-27 wynoszącej 81 lat**.

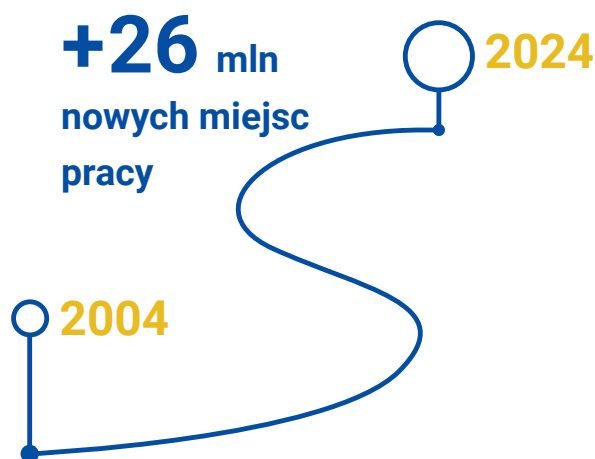
Poziom zadowolenia z życia osób, które przystąpiły do Unii Europejskiej 20 lat temu, **wzrósł** według najnowszego standardowego badania Eurobarometr **z poziomu 68 proc. w 2004 r. do 89 proc. w 2024 r.**

Wzrost gospodarczy, nowe miejsca pracy i dobrobyt

W ciągu ostatnich 20 lat gospodarka UE wrosła o 27 proc., pomimo pogorszenia koniunktury gospodarczej na świecie. Kraje, które przystąpiły do Unii w 2004 r., odnotowały znaczny wzrost swoich gospodarek. Na przykład wyniki gospodarcze Polski i Malty zwiększyły się ponad dwukrotnie. Słowacka gospodarka wrosła o 80 proc. **Gospodarki wszystkich nowych państw członkowskich w stałym tempie zbliżają się do średniej dla UE-27.**

Kraje, które były już członkami UE przed rozszerzeniem w 2004 r., również odnotowały wzrost gospodarczy i dobrobytu. W ciągu ostatnich 20 lat hiszpański eksport do 10 nowych państw podwoił się. Jednocześnie włoska wymiana handlowa z tymi krajami zwiększyła się o 77 proc. Znacznie zacieśniono także powiązania handlowe między Litwą a Szwecją. W ciągu mniej niż dwudziestu lat wewnętrzny przepływ towarów w UE wzrósł o ponad 40 proc.

Obywatele odczuli bezpośrednie korzyści płynące z rozwoju. W latach 2004–2023 płace realne w 10 nowych państwach wzrosły dwukrotnie. Poziom ubóstwa spadł o połowę. **Spośród 26 mln nowych miejsc pracy, które powstały w całej UE w ciągu ostatnich 20 lat, 6 mln powstało w 10 nowych państwach członkowskich.**

Gospodarki 10 państw członkowskich, które przystąpiły do UE w 2004 r., odnotowują stabilny wzrost gospodarczy: w Estonii średnia roczna stopa wzrostu dochodu narodowego brutto (DNB) wyniosła ponad 8 proc., natomiast Polska, Słowacja, Malta i Łotwa odnotowały wzrost średnio o ponad 7 proc.

Średni PKB na mieszkańca w tych 10 państwach członkowskich wzrósł z 59 proc. średniej UE-27 w 2004 r. do 81 proc. w 2022 r.

Poziomy ubóstwa i wykluczenia społecznego w tych państwach członkowskich **znacznie spadły: z 37 proc. w 2005 r. do 17 proc. w 2020 r.** W tym samym okresie liczba dzieci zagrożonych ubóstwem zmalała z 41 proc. do 17 proc.

Od czasu rozszerzenia odsetek osób w wieku 25–34 lat posiadających wykształcenie wyższe wzrósł w 10 nowych państwach członkowskich o prawie 20 punktów procentowych.

Siedem nowych państw członkowskich przyjęło euro. Jako pierwsza zrobiła to Słowenia w 2007 r., a Litwa – w 2015 r. Dzięki temu większa liczba przedsiębiorstw i obywateli czerpie pełne korzyści z jednolitego rynku bez konieczności ponoszenia ryzyka związanego z kursami walut.

Zwiększenie konkurencyjności europejskiego przemysłu i kluczowych sektorów

Przemysł – począwszy od polskiego sektora elektroniki po niemiecką motoryzację – rozwinął się dzięki korzyści skali gwarantowanej przez rozszerzony jednolity rynek. Przemysł europejski uzyskał większy dostęp do kluczowych elementów produkcji, takich jak surowce krytyczne. Przedsiębiorstwa mogą teraz łatwiej pozyskiwać miedź z Cypru, kobalt z Czech, metale ziem rzadkich z Litwy i nikiel ze Słowacji.

Zwiększenie liczby państw członkowskich UE zaowocowało nowymi możliwościami obrotu towarami rolno-spożywczymi i rozszerzeniem oferty produktów wysokiej jakości. 10 nowych państw UE wzbogaciło wspólnotę m.in. o wiele tradycji rolniczych, dodatkowe uprawy czy zwierzęta gospodarskie. **W ciągu ostatnich dwudziestu lat wartość produkcji rolnej w tych krajach wzrosła trzykrotnie, przekraczając 68 mld euro.**

W ciągu ostatnich dwudziestu lat wartość produkcji rolnej w tych krajach wzrosła trzykrotnie, przekraczając 68 mld euro.

© NurPhoto via Getty Image.

Przemysł – począwszy od polskiego sektora elektroniki po niemiecką motoryzację – rozwinął się dzięki korzyści skali gwarantowanej przez rozszerzony jednolity rynek.

Rozszerzenie jednolitego rynku było korzystne dla przemysłu europejskiego. W latach 2004–2022 Słowacja podwoiła produkcję podstawowych metali, natomiast Czechy ponad dwukrotnie zwiększyły produkcję wyrobów papierniczych.

Dzięki wspólnej polityce rolnej UE przyczyniła się do modernizacji przemysłu rolnego i spożywczego w 10 nowych państwach członkowskich.

Europejczycy mogą cieszyć się większą ofertą produktów rolno-spożywczych z całej Unii. Od win z Gozo po kiszoną kapustę ze Słowacji – do unijnego wykazu produktów o chronionych nazwach pochodzenia dodano ponad 280 produktów z tych 10 nowych krajów.

Inwestycje w naszą Unię

Na przestrzeni ostatnich 20 lat UE dokonała znacznych inwestycji w infrastrukturę, aby uczynić Europę lepszym miejscem do życia i pracy. Zainwestowano w autostrady, rurociągi, transport publiczny, łączność, centra danych i infrastrukturę transgraniczną.

Rozbudowano i udoskonalono europejskie połączenia transportowe, łącząc wszystkie części kontynentu. W Słowenii rozszerzono zasięg zelektryfikowanej sieci kolejowej, a na Węgrzech inwestycje UE przyczyniły się do rozbudowy metra. W realizacji jest wiele projektów, w tym Rail Baltica – sieć kolejowa, która połączy państwa bałtyckie z resztą Europy oraz rozbuduje sieć połączeń z Finlandią.

Zintegrowany rynek energii – charakteryzujący się wzajemnie połączonymi sieciami energetycznymi między Maltą a Włochami oraz połączeniami gazowymi łączącymi Danię i Polskę – pomógł nam przetrwać kryzysy, na przykład gdy Rosja ograniczyła dostawy gazu. Kraje UE współpracowały, aby pozyskiwać bezpieczniejszą i bardziej zrównoważoną energię, przyspieszając transformację w kierunku czystej energii i zmniejszając naszą zależność od rosyjskich paliw kopalnych.

*Rail Baltica połączy
państwa bałtyckie
z resztą Europy.*

Dzięki znacznym unijnym inwestycjom w całej wspólnocie rozszerzono zasięg szybkich sieci szerokopasmowych i upowszechniono dostęp do internetu. Liderzy w zakresie usług cyfrowych, tacy jak Estonia, pomagają wdrażać nowatorskie usługi administracji elektronicznej. We wszystkich częściach Europy miliony ludzi uzyskały dostęp do sieci 5G. Wszyscy obywatele UE skorzystali ze zniesienia opłat roamingowych, co pozwoliło osobom podróżującym między 27 państwami członkowskimi uniknąć dodatkowych kosztów połączeń lub wiadomości. Inwestycje UE przyczyniają się do dalszej poprawy jakości i odporności sieci – na przykład dzięki nowemu połączeniu światłowodowemu między Szwecją i Finlandią a krajami bałtyckimi.

Dziś podejmujemy dalsze działania w ramach NextGenerationEU. **Pula 800 mld euro pozwala finansować setki projektów gwarantujących wysokiej jakości miejsca pracy we wszystkich 27 państwach członkowskich – od morskich farm wiatrowych po pociągi elektryczne, od usług cyfrowych najwyższej jakości po światowej klasy ośrodki medyczne.**

Ponieważ nasze otoczenie strategiczne stale się zmienia, a Europa musi zintensyfikować działania w obszarze obronności, uczestniczą w nich wszystkie państwa członkowskie – Estończycy prowadzą badania w dziedzinie obronności, Szwedzi budują samoloty, a Polacy produkują amunicję.

Dzięki wsparciu z funduszy polityki spójności UE i instrumentu „Łącząc Europę” **europejska sieć transportowa została zmodernizowana i rozbudowana.** W ciągu ostatnich dwudziestu lat w Polsce, na Węgrzech i na Słowacji długość autostrad wzrosła trzykrotnie. Od 2004 r. sieć kolejową Litwy wydłużono o 200 km.

W ciągu 20 lat UE zdołała poprawić efektywność energetyczną swojej gospodarki. W ujęciu ogólnym UE zmniejszyła energochłonność o prawie 33 proc. 10 nowych państw członkowskich poczyniło jeszcze większe postępy, obniżając ją o ponad 40 proc.

Rozwój innowacji i badania naukowe

Na przestrzeni ostatnich 20 lat Unia Europejska dokonała licznych przełomów badawczych i poczyniła kreatywne innowacje – na przykład w zakresie profilaktyki chorób i leczenia nowotworów. Wiele z tych osiągnięć miało miejsce w 10 nowych krajach UE lub było wynikiem współpracy między naukowcami ze starszych i nowszych państw członkowskich, przy wsparciu finansowym UE.

Węgierscy i francuscy naukowcy rozwinęli badania dotyczące materii, za co otrzymali Nagrodę Nobla w dziedzinie fizyki. Od Łotwy po Hiszpanię naukowcy ściśle współpracowali, aby zgłębiać naszą wiedzę, na przykład, na temat genomów.

Na przestrzeni ostatnich 20 lat Unia Europejska dokonała licznych przełomów badawczych i poczyniła kreatywne innowacje.

Czechy, Węgry, Włochy, Niemcy i inne państwa współpracują w celu zbudowania **największej i najbardziej zaawansowanej na świecie infrastruktury technologii laserowej o wysokiej mocy.**

Solidarność

27 państw członkowskich pomagało sobie nawzajem w sytuacjach wyjątkowych, niezależnie od tego, czy była to powódź, pożary lasów, trzęsienie ziemi, czy kryzys zdrowotny.

Na przestrzeni minionych 20 lat wszystkie państwa UE udzielały wsparcia na całym kontynencie i poza nim za pośrednictwem Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności. Przykładów jest wiele. Pięć państw członkowskich pośpieszyło udzielić pomocy Węgrom po gwałtownej powodzi w 2010 r. Latem 2022 r. austriaccy strażacy pomogli swoim kolegom ze Słowenii, gdy płonęły tamtejsze lasy. W zeszłym roku do Grecji zmagającej się z pożarami lasów o niespotykanym dotychczas zasięgu, przybyli wyspecjalizowani ratownicy ze Słowacji.

Od pierwszego dnia rosyjskiej agresji przeciwko Ukrainie państwa członkowskie UE współpracują, aby zapewnić wsparcie zaatakowanemu narodowi. Centra logistyczne w Polsce, na Słowacji i w Rumunii pomagają w dostarczaniu pomocy. UE przyznała tymczasową ochronę ponad 4,1 mln ukraińskich uchodźców, z czego prawie 1,7 mln przybyło do państw członkowskich, które przystąpiły do UE w 2004 r.

Państwa UE współpracowały, aby udzielić pomocy nadzwyczajnej innym krajom i sobie nawzajem. Łącznie od 2004 r. odpowiedziały na ponad 700 wniosków o pomoc, złożonych za pośrednictwem Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności.

Zapasy produktów medycznych rescEU na Węgrzech, w Polsce, na Litwie i w Słowenii oraz prewencyjnie rozmieszczone samoloty gaśnicze na Cyprze i śmigłowce w Czechach umożliwiły UE szybkie udzielanie wsparcia wszystkim 27 państwom członkowskim.

Polska prowadzi unijne centrum ewakuacji medycznej dla ukraińskich pacjentów wymagających pilnej pomocy. Do tej pory do szpitali w całej Europie przetransportowano ponad 3 200 pacjentów, aby udzielić im specjalistycznej opieki medycznej.

Cypr zarządza korytarzem morskim, który kieruje pomoc humanitarną dla ludności palestyńskiej.

Silniejsza pozycja Europy na świecie

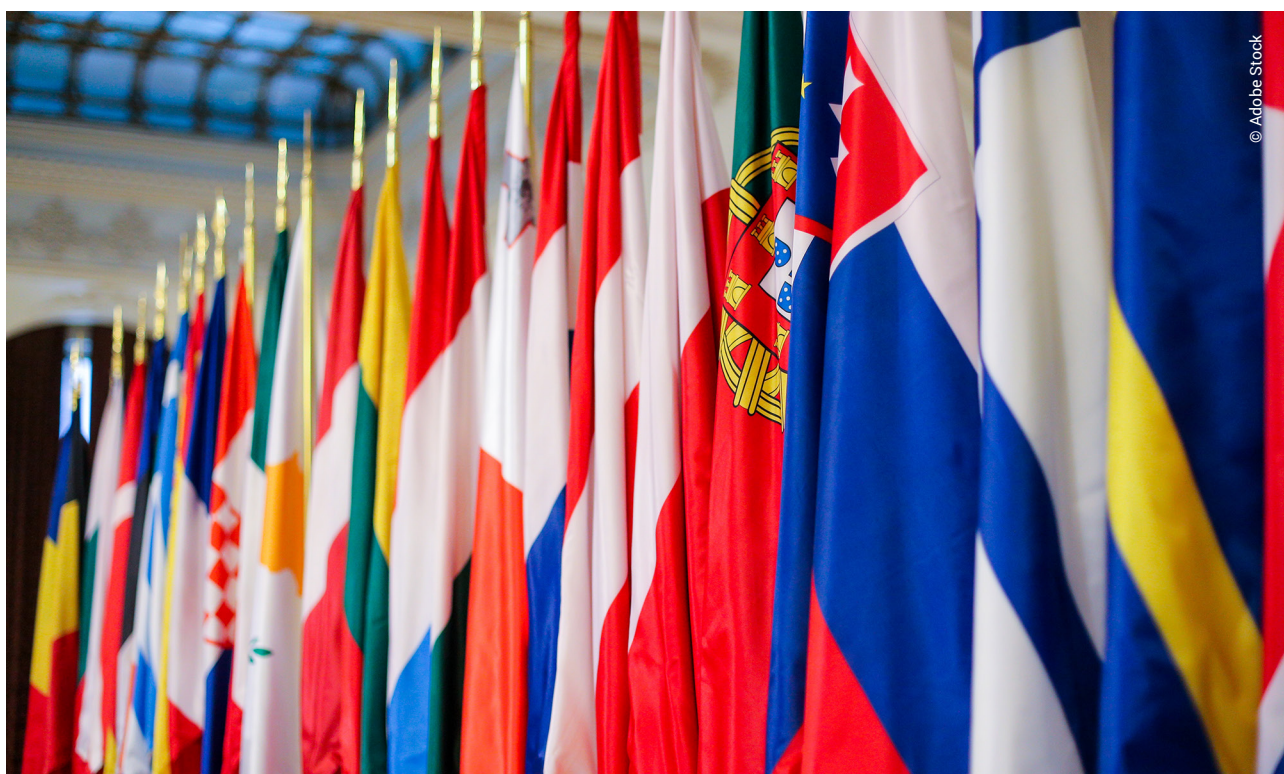
Na przestrzeni ostatnich 20 lat głos Europy na arenie międzynarodowej zyskał na sile – czy to w kontekście mobilizowania świata do podjęcia działań w związku ze zmianą klimatu, czy też w walce z pandemią lub upowszechnianiem demokracji.

Przystąpienie 10 nowych państw członkowskich zwiększyło naszą siłę gospodarczą na świecie. Dzięki większemu jednolitemu rynkowi UE stała się jeszcze atrakcyjniejszym partnerem handlowym, co otworzyło przed nami nowe możliwości poza naszymi granicami. Od 2004 r. wartość naszej międzynarodowej wymiany handlowej wzrosła o 3 bln euro, osiągając poziom 5 bln euro w 2023 r.

Większa Unia wzmocniła również pozycję Europy jako wiodącego darczyńcy pomocy humanitarnej. W Ukrainie, Strefie Gazy i w Sudanie wsparcia udzielają pracownicy pomocy humanitarnej z całej UE, w tym z Polski, Czech i Cypru.

Rozszerzenie oznacza upowszechnienie dobrobytu, wzmocnienie demokracji i stabilność w całej Unii. **Zrzeszająca 27 państw członkowskich UE stała się silniejszym graczem geopolitycznym.**

Zrzeszająca 27 państw członkowskich UE stała się silniejszym graczem geopolitycznym.

Urząd Publikacji
Unii Europejskiej